

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»**

Кафедра сімейної та спеціальної педагогіки і психології

**СТОРОЖ В.В.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ»
Для студентів першого (бакалаврського) рівня підготовки
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта**

Одеса 2024

*Рекомендовано до друку вченою радою Університету Ушинського
(протокол № від квітня 2024 р.)*

Рецензенти:

Бабчук О. Г. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувачка кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського»;

Стрельбицька С.М. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ДЗ КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

Сторож В. В.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Культура академічної доброчесності»: метод. реком. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 30 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Культура академічної доброчесності» містять плани проведення, зміст практичних занять та самостійної роботи студентів; питання для самоперевірки, тестові завдання, питання до заліку, ситуативні вправи, практичні завдання, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

@Університет Ушинського, 2024

@ В. В. Сторож

ЗМІСТ

КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	4
РОЗДІЛ 1.	
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
РОЗДІЛ 2.	
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	14
РОЗДІЛ 3.	
КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	18
ГЛОСАРІЙ.....	25
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	27

«Культура академічної доброчесності» в курсі підготовки студентів - майбутніх психологів дошкільного закладу освіти, зумовлена необхідністю ознайомлення з фундаментальними цінностями академічної доброчесності, академічної культури, етичними і правовими нормами, видами порушень, внутрішніми нормативними документи та інструментами запобігання проявам академічної нечесності. «Культура академічної доброчесності» вивчає основи академічного письма, усне і писемне наукове мовлення, особливості наукового тексту, організація роботи та правила оформлення. Практична спрямованість курсу мотивує до доброчесної поведінки, отримання якісних знань, озброює необхідними для створення власного наукового тексту компетентностями.

Мета навчальної дисципліни «Культура академічної доброчесності»: полягає у отриманні студентами системних знань з теоретичних та практичних основ формування ціннісних орієнтирів академічної доброчесності, закладання основ академічного письма, формування практичних навичок усної і писемної мови; забезпечення необхідними знаннями та інструментами для успішного функціонування у освітньому середовищі та майбутній професійній діяльності.

Основні навчальні **завдання** дисципліни: ознайомлення з принципами академічної доброчесності, видами порушень та наслідками нехтування їх; ознайомлення з кодексами академічної доброчесності; формування академічної і інформаційної культури; формування вмінь і навичок створення академічних текстів; освоєння програмних сервісів і засобів навчально-дослідницької діяльності.

Очікувані результати вивчення дисципліни

знати:

- принципами академічної доброчесності;
- основні положення чинних нормативно-правових актів з питань академічної доброчесності;
- види порушень та наслідки нехтування їх;
- сутність кодексу академічної доброчесності;
- основні відомості про академічне письмо і особливості наукового тексту;
- специфіку академічної і інформаційної культури.

уміти:

- створювати академічні тексти;
- дотримуватися академічної доброчесності;
- запобігати академічній нечесності;
- презентувати результати власних академічних текстів;
- дотримуватися етичних принципів професійної діяльності.

- формувати культуру академічної доброчесності в освітній та науковій спільнотах.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Теми практичних занять

№ теми	Назва теми
1	<i>Семінар «Академічна доброчесність і відповідальність»</i>
2	<i>Семінар «Академічна культура у вищій школі»</i>
3	<i>Семінар/Дискусія «Етичний кодекс як засади дотримання етичних принципів в культурі академічної доброчесності»</i>
4	<i>Семінар/практикум «Академічне письмо, його різновиди, структура та методика виконання»</i>
5	<i>Семінар/Практикум «Інтелектуальна власність та сучасна наука»</i>
6	<i>Семінар «Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності»</i>
7	<i>Практикум «Інформаційні технології в організації роботи з джерелами»</i>
8	<i>Семінар «Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні»</i>
9	<i>Семінар/Практикум «Антиплагіатні програми та їх застосування»</i>
10	<i>Семінар/ дискусія «Доброчесність: поняття, складові, історія та виклики сучасності»</i>

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінар «Академічна доброчесність і відповідальність»

Питання до обговорення

1. Сутність поняття «академічна доброчесність», «академічна відповідальність».
2. Моральні принципи учасників освітнього процесу.
3. Фундаментальні цінності академічної доброчесності.
4. Чому академічна доброчесність є важливою?
5. Що відноситься до академічної доброчесності?
6. Принципи академічної доброчесності?
7. Що є головною цінністю академічної доброчесності?

8. Положення про академічну доброчесність/
9. Які фактори впливають на формування академічної доброчесності?
10. Види академічної відповідальності.

Практичне завдання

Реферат. Роль академічної доброчесності та відповідальності в житті людини.

Доповідь. Сутність академічної відповідальності.

Презентація. «Кодекс доброчесності».

Есе. Академічна доброчесність як основа успіху.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання. Робота в малих групах. Наведіть приклад прояву порушення етичних принципів, обґрунтуйте, що є важливим моральне засудження чи правові наслідки і відповідальність за порушення.

Семінар «Академічна культура у вищій школі»

Питання до обговорення

1. Поняття академічної доброчесності як елементу академічної культури.
2. Академічна доброчесність у діяльності працівників вищої освіти.
3. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти.
4. Опис університетської системи забезпечення академічної доброчесності.
5. Кодекс академічної доброчесності університету.
6. Група сприяння академічній доброчесності: завдання та функції.
7. Заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності закладу вищої освіти.
8. Академічна доброчесність у сучасному освітньо-науковому просторі.
9. Практика дотримання засад академічної доброчесності в навчальних закладах.
10. Сутність поняття академічна культура.

Реферат. Наукова доброчесність, як запорука стабільного розвитку освіти та науки.

Доповідь. Академічна доброчесність як «секрет успіху» або норма суспільних відносин.

Есе. Дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності як запорука успішного розвитку суспільства.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання. Робота в малих групах. Охарактеризуйте які нормативні документи університету забезпечують політику доброчесності.

Розробити «Кодекс честі групи» представити презентацію.

Створити інформаційний буклет «Академічна культура».

Напишіть творче есе-роздум «Академічна культура - як норма суспільних відносин».

Семінар/Дискусія «Етичний кодекс як засади дотримання етичних принципів в культурі академічної доброчесності»

Питання до обговорення

1. Поняття, призначення, зміст кодексів честі, академічної доброчесності, етики у сучасному освітньому процесі.
2. Етичний кодекс психолога/логопеда.
3. Кодекс академічної доброчесності університету.
4. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин університету.
5. Заходи відповідальності за порушення встановлених положень та кодексів у сучасних навчальних закладах.
6. Етичні принципи в академічній доброчесності.
7. Кодекс академічної доброчесності в українських і зарубіжних університетах (порівняльний аналіз).
8. Які основні проблеми виникають у сучасного українського студентства у контексті питання академічної доброчесності?
9. Яких етичних принципів мають дотримуватися студенти?
10. Як ви вважаєте, яке місце належить «Кодексу академічної доброчесності», в утвердженні стандартів академічної чесності в українських ЗВО.

Реферат. Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу.

Доповідь. Права та обов'язки студентів.

Презентувати буклет «Правила академічної доброчесності першокурсника»

Есе. Професійна етика.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання.

Скласти і записати перелік нормативних документів, які регламентують дотримання етичних принципів, охарактеризувати їх сутність.

Ознайомтеся із документом «Кодекс академічної доброчесності молодого вченого», зробіть тезовий конспект ключових положень. (Кодекс академічної доброчесності молодого вченого http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2017_1_50)

Семінар/практикум «Академічне письмо, його різновиди, структура та методика виконання»

Питання до обговорення

1. Особливості академічного письма.
2. Види наукових текстів за способом викладу матеріалу.
3. Основні етапи написання тексту.
4. Композиція наукового тексту.
5. Наукова стаття як самостійний науковий твір.
6. Мова і стиль кваліфікаційної роботи.
7. Основні функції наукового стилю.
8. Моделі та принципи наукового письма.
9. Технології організації процесу письма.
10. Чим відрізняється монографія від дисертації?

Реферат. Основні характеристики поняття академічного письма.

Доповідь. Науковий стиль – його особливості та ознаки.

Есе. Сучасне поняття академічної грамотності та його структура.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання. Наведіть приклад наукового тексту, враховуючи культуру цитування, оформлення покликань, національні стандарти та бібліографія.

Оберіть статті, опубліковані у фахових виданнях, виявіть цитування, перефразування, узагальнення.

Підготуйте тези, обсягом 1 сторінка формату А4. Прочитуйте 3 джерела та зробіть на них покликання за ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Семінар/Практикум «Інтелектуальна власність та сучасна наука»

Питання до обговорення

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Що може бути інтелектуальною власністю?
3. Для чого потрібна інтелектуальна власність?

4. Види права інтелектуальної власності.
5. Як в Україні захищена інтелектуальна власність?
6. Нормативне регулювання прав на інтелектуальну власність в Україні.
7. Об'єкти інтелектуальної власності.
8. Оформлення права на інтелектуальну власність.
9. Поняття авторського права. Джерела авторського права. Зміст авторського права. Строк дії авторського права.
10. Правова охорона наукового відкриття.

Реферат. Захист права інтелектуальної власності в сучасних умовах.

Доповідь. Інтелектуальна власність та сучасна наука.

Есе. Право інтелектуальної власності в бібліотечно-інформаційній сфері.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання

Розглянути зразок авторського права на твір, за результатами створити перелік документів та державних установ, організацій, що займаються питанням АП (авторського права). Створити зразок авторського права на твір.

Семінар «Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності»

Питання до обговорення

1. Закон України Про академічну доброчесність.
2. Яка стаття закону України про освіту дає визначення академічної доброчесності?
3. Що відноситься до академічної доброчесності?
4. Хто затверджує Кодекс академічної доброчесності?
5. Що можна зробити для забезпечення академічної доброчесності?
6. Що є основою академічної доброчесності?
7. Що не відноситься до академічної доброчесності?
8. Що є головною цінністю академічної доброчесності?
9. Що таке кодекс академічної доброчесності?
10. Правове забезпечення академічної доброчесності у науковій діяльності в Україні.

Реферат. Законодавство України що передбачає регламентацію основних принципів та засад академічної доброчесності.

Доповідь.

1. Нормативно-правові акти у галузі освіти, що закріплюють засади академічної доброчесності.
2. Нормативно-правові акти, що встановлюють відповідальність за порушення правил академічної доброчесності.

Розгляньте методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності (есе).

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання.

Скласти і записати перелік нормативних документів, які регламентують декларацію про дотримання академічної доброчесності.

Охарактеризуйте положення про академічну доброчесність університету

Практикум «Інформаційні технології в організації роботи з джерелами»

Питання до обговорення

1. Що входить в інформаційні технології?
2. Що таке інформаційні технології наведіть приклади?
3. Який засіб реалізує інформаційні технології в організації?
4. Розкрийте зміст поняття «інформаційний пошук».
5. Назвіть й схарактеризуйте основні методи пошуку інформації.
6. Яке основне призначення Національного репозиторію академічних текстів?
7. Розкрийте зміст понять «бібліографія» і «список використаних джерел».
8. Правила належного цитування джерел.
9. Особливості вимог ДСТУ.
10. Правильна робота з Інтернет-ресурсами.
11. Міжнародні стилі цитування.

Реферат. Роль інформаційних технологій у різних сферах життя та роботі сучасної людини.

Доповідь. Протидія проявам академічної доброчесності в он-лайн навчанні.

Есе. Інформаційні технології навчання в сучасних умовах суспільства.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання

1. Здійсніть інформаційний пошук бібліографічних джерел в авторитетних електронних чи друкованих джерелах та випадкових інтернет-ресурсах на тему Вашої майбутньої курсової роботи, відсортуйте результати пошуку за релевантністю від найновіших до найстарших, зробіть бібліографічний список з 10 джерел.
2. Знайдіть у DOAJ Google та Scholar статті із теми Вашої майбутньої курсової роботи, відсортуйте результати пошуку за релевантністю від найновіших до найстарших, зробіть бібліографічний список з 10 джерел.
3. Здійсніть інформаційний пошук бібліографічних джерел в репозитарій бібліотеки університету на тему Вашої майбутньої курсової роботи, відсортуйте результати пошуку за релевантністю від найновіших до найстарших, зробіть бібліографічний список з 10 джерел.

Семінар «Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні»

Питання до обговорення

1. Історія академічної нечесності й формування системи відповідальності за недоброчесну поведінку.
2. Основні різновиди академічної нечесності.
3. Фабрикація даних при науковому дослідженні.
4. Причини зростання рівня проявів академічної нечесності у вищій освіті.
5. Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект.
6. Внутрішньоособистісні та соціально зумовлені чинники нечесної поведінки студентів закладу вищої освіти.
7. Роль взаємодії особистості й колективу у формуванні не доброчесної моделі поведінки в академічному середовищі.
8. Наслідки недоброчесного навчання для особистості й суспільства.
9. Чим зумовлюється рівень схильності студента до проявів академічної нечесності?
10. Запобігання проявам нечесності й санкції щодо неї в ЗВО.

Реферат. Проблема балансу між довірою до студента й суворою регламентацією дотримання принципів академічної доброчесності в ЗВО.

Доповідь. Кодекси честі закладів вищої освіти за кордоном і в Україні.

Есе. Нечесність студентів у навчанні.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання. Створіть таблицю «Порушення академічної доброчесності» та надайте характеристику кожній позиції (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування...і т.д.).

Проведіть міні-дослідження західного досвіду покарання за нечесність (підготуйте доповідь за знайденими матеріалами, вкажіть наявність посилань на джерело).

Семінар/Практикум «Антиплагіатні програми та їх застосування»

Питання до обговорення

1. Що таке Антиплагіатна програма?
2. Де перевірити на Антиплагіат?
3. Як перевірити диплом на Антиплагіат?
4. Який Антиплагіат найкращий?
5. Поняття та види академічного плагіату. Самоплагіат.
6. Протидія плагіату із застосуванням сучасних інформаційних технологій.
7. Відповідальність за плагіат у сучасній освітній та науковій діяльності.
8. Онлайн ресурси, що можуть бути використані при перевірці тексту на плагіат.
9. Яким чином відбувається перевірка за допомогою електронних ресурсів на плагіат.
10. Зазначте позитивні і негативні моменти автоматичної перевірки на плагіат.

Реферат. Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат.

Доповідь.

1. Безкоштовні антиплагіатні програми і їхні недоліки.
2. Ліцензійні антиплагіатні програми та їхнє застосування при перевірці наукових досліджень.

Презентація онлайн-платформи та програми для перевірки тексту на плагіат.

Складання термінологічного словника, ключових термінів та їх визначення.

Завдання. Ознайомтесь з онлайн ресурсами, що можуть бути використані при перевірці тесту на плагіат:

<https://www.grammarly.com>

<https://quillbot.com>

<https://plagiarism-detector.com>

<https://plagiarismdetector.net>

<https://www.scribbr.com/plagiarismchecker/>

<https://unicheck.com/>

Content-watch
Edu-Birde.
Etxt Antiplagiat.

Перевірте один й той самий текст у різних антиплагіатних програмах: який результат?

Розробити проєкт «Запобігання академічному плагіату» (робота в малих групах 3-5 осіб).

Семінар/ дискусія «Доброчесність: поняття, складові, історія та виклики сучасності».

Питання до обговорення

1. Сутність поняття доброчесність.
2. Хто така доброчесна людина?
3. Що таке суспільна доброчесність?
4. Що потрібно для розвитку доброчесності у суспільстві?
5. Як діє доброчесна людина?
6. Чому чесність це важливо?
7. Що таке чесність для людини?
8. Що є чесність, що є честь?
9. Поняття доброчесності в етиці.
10. Що таке культура і які її риси?

Реферат. Доброчесність як необхідний морально-етичний складник.

Доповідь. Якість особистості добродіяння в контексті доброчесність.

Презентація. ДоброЧесність: цінності в щоденних вчинках.

Есе. Що для мене доброчесність?

Завдання. Створити проєкт, робота в малих групах (3-5 студентів).

«Доброчесність – норма у суспільстві».

«Доброчесність як деонтологічна норма поведінки».

«Доброчесне суспільство: внесок кожного з нас».

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1	Розвиток поняття «академічна доброчесність» у цифрову епоху.	Індивідуальна, групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань, залік
2	«Академічна доброчесність у вищій освіті».	
3	Кодекси честі університетів Європи, США та України: порівняльний аналіз.	
4	Основні положення кодексу честі університету та наслідки в разі його порушення.	
5	Зміна парадигми сучасного мислення населення як запорука зменшення рівня академічної нечесності.	
6	Відповідальність за плагіат у сучасній освітній та науковій діяльності.	
7	Декларація академічної доброчесності.	
8	Етика у сучасній освіті – поняття, зміст, значення.	

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Практична робота №1.

Групова робота. Ознайомтесь із наведеними нижче варіантами розв'язання проблеми і визначте, чи має місце порушення академічної доброчесності в кожному з них? Обґрунтуйте свою відповідь.

Група студентів об'єдналися для написання групового проекту. Їм потрібно написати роботу згідно вимог проекту. Через певні причини студенти відклали написання роботи наостанок. Здати роботу потрібно через два дні, а майже нічого не зроблено.

Варіант 1. Один із студентів писав роботу на схожу тему минулого семестру. Він пропонує надіслати всім свою роботу в електронному вигляді,

дещо додати, дещо змінити так, щоб вона відображала спільну думку в межах їхнього проекту. Таким чином, у кожного буде можливість стисло проглянути відредаговану роботу, перш ніж здати її. Чи цей варіант є порушенням академічної доброчесності? (Так/Ні). Обґрунтуйте відповідь.

Варіант 2. Один із студентів пропонує кожному взяти різні частини роботи і попрацювати над ними самостійно. Зі свого боку, він готовий потім зібрати всі частини разом, узагальнити результати і написати заключні висновки. Часу дійсно обмаль, тому він сам надішле роботу викладачеві. Решта групи не матиме можливості переглянути готову роботу. Чи цей варіант є порушенням академічної доброчесності? (Так/Ні). Обґрунтуйте відповідь.

Варіант 3. У одного студента виникла непередбачувана сімейна ситуація, якою він поділився із групою. Раніше він був активним учасником групи, проте цього разу він не може витратити на письмову роботу достатньо часу. Учасники групи пропонують поставити ім'я студента на готовій письмовій роботі, натомість студент пообіцяв, що наступного разу буде активнішим. Чи цей варіант є порушенням академічної доброчесності? (Так/Ні). Обґрунтуйте відповідь.

Варіант 4. Студент розчарований групою. Він працював у ній раніше і відчуває, що їхня спільна робота на рівні нижче середнього. Переймається тим, аби продовжити навчання і хотів би писати роботу самостійно, оскільки переконаний, що так отримає вищий бал. Він пропонує групі написати роботу самостійно і поставити на ній імена інших. Чи цей варіант є порушенням академічної доброчесності? (Так/Ні). Обґрунтуйте відповідь.

Практична робота №2.

До основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин належать...

Порушеннями академічної доброчесності вважаються...

Як просувати цінності академічної доброчесності в українських університетах?

Есе. Шляхи боротьби з академічною не доброчесністю в освітньому процесі.

Моя академічна доброчесність.

Академічна доброчесність 21 століття.

Академічна доброчесність – запорука якісної освіти.

Практична робота №3.

Якими принципами академічної доброчесності повинні керуватися всі учасники освітнього процесу? Обґрунтуйте відповідь, керуючись Кодексом академічної доброчесності ДЗ «ЛНПУ ім. К.Д. Ушинського».

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота передбачає підготовку есе, тез доповіді обсягом до 5-ти сторінок тексту.

Есе, тези доповідей, визначені змістом практичних занять і виконується до практичного заняття з відповідної теми.

№ з/п	Тематика
1	Академічна доброчесність і академічна культура: поняття, зміст, взаємовідношення.
2	Фундаментальні цінності академічної доброчесності.
3	Проаналізуйте зміст поняття «академічна культура».
4	Кодекс доброчесності у навчанні.
5	Програми академічної доброчесності в закладах вищої освіти провідних країн світу.
6	Досвід реалізації програм академічної доброчесності у ЗВО України.
7	Академічна чесність у студентському середовищі. Роль викладача у вихованні академічної чесності у студентів.
8	Проблеми академічної чесності при дистанційному навчанні.
9	Чи є різниця між академічним плагіатом і порушенням авторських прав?
10	Академічна культура та доброчесність, як соціальний капітал сучасного університету.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕЗ

Обсяг 2 - 5 стор. формату А-4 у текстовому редакторі Microsoft Word for Windows 6.0, 7.0, 97, 2000, 2003, 2007; шрифт – Times New Roman, розмір – 14; міжрядковий інтервал – 1,5; абз. відступ – 1,25 см; поля – 2 см.

- Послідовність розміщення матеріалів у тезах доповіді: назва тез (великі літери, шрифт – напівжирний); прізвище та ініціали автора (ів) (шрифт – напівжирний); місце навчання; місто, в якому знаходиться навчальний заклад, країна; текст.

- Назва файлу має бути підписана українською мовою відповідно до прізвища та ініціалів автора тез (наприклад, Іваненко С. М. _тези)

- Використана література (без повторів) оформлюється в кінці тексту під назвою «Література:». У тексті виноска позначаються дужками із вказівкою в 57 них прізвище автора через кому рік видання та через двокрапку сторінку, наприклад: (Федорчук, 2003: 45).

Зразок оформлення тез доповіді:

Іванов П. А. (Одеса, Україна)

ІНТЕРАКТИВНА СПРЯМОВАНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У тезах обґрунтовано необхідність цілеспрямованого формування в майбутніх соціальних працівниках інтерактивної спрямованості як складової їхньої професійної спрямованості.

Ivanov P. (Odessa, Ukraine)

INTERACTIVE PURPOSEFULNESS OF SOCIAL WORKERS

The article is based the necessity of purposeful forming of interactive purposefulness as the formation of professional tendency for the future social workers.

Необхідність у кваліфікованому спілкуванні з клієнтами висуває особливі вимоги до професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, до форм і методів її здійснення тощо. Як відомо, «інтерактивний» означає заснований на взаємодії; інтерактивність – діяльність, що має чітко виражену соціальну спрямованість; інтеракція – характеристика діяльності, в якій беруть участь два або більше суб'єктів; відпрацювання тактики та стратегії взаємодії, організація спільної діяльності людей [1, с. 105].

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Сидоренко Т. І. Інтерактивна спрямованість як науковий феномен. Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. Запоріжжя, 2020. № 30. С. 3–11.
- 2.

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке академічна доброчесність?
2. Назвіть фундаментальні цінності академічної доброчесності.
3. У яких законах України йдеться про академічну доброчесність?
4. Назвіть види порушень академічної доброчесності.
5. У чому полягає зміст поняття наукової етики?
6. Як взаємодіють наукові та освітні процеси в університеті?
7. Які канали наукової комунікації вам відомі?
8. Як ви розумієте поняття «інтелектуальна власність»?
9. Які об'єкти авторського права ви знаєте?
10. Розкрийте майнові та особисті немайнові права автора (правовласника).
- 11.3 якою метою застосовують сучасні системи для перевірки текстів на ознаки плагіату?
12. Які основні академічні тексти та на яких етапах підлягають перевірці на плагіат в ЗВО?
13. Які методи інформаційного пошуку є найбільш продуктивними?
14. Які архіви відкритого доступу наукових та навчальних матеріалів ви знаєте?
15. Яким чином можна виявити недостовірні інформаційні джерела?
16. У чому полягає основна ідея Відкритого доступу?
17. Яка користь Відкритого доступу для формування високого рівня академічної культури?
18. У чому полягає основна ідея відкритої науки?
19. Як оформити перефразування в тексті наукової роботи так, щоб це не вважалось плагіатом?

20. Ознаки яких різновидів академічного плагіату допомагають виявити програмно-технічні засоби?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

Тестові завдання, які можуть бути використані для проміжного і підсумкового контролю знань.

1. Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» правил та принципів академічної доброчесності повинні дотримуватися:

- A. учні;
- B. учителі;
- C. адміністрація закладу освіти;
- D. усі учасники освітнього процесу.

2. Академічна доброчесність відрізняється від поняття доброчесності тим, що:

- A. стосується освітнього, науково-дослідного та спортивно-виховного процесів;
- B. стосується науково-дослідного процесу;
- C. стосується спортивно-виховного процесу;
- D. стосується освітнього процесу.

3. У сучасному світі плагіат розглядають як...

- A. інтелектуальну крадіжку, незаконне використання результатів праці інших;
- B. річ неприємну, але не заборонену;
- C. життєву необхідність, спричинену певними обставинами;
- D. мимовільне позичання чужих ідей та праці, спричинене необізнаністю.

4. Самоплагіат це:

- A. оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- B. вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- C. свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

5. Обман це:

- A. свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень
- B. надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- C. виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

6. Академічна доброчесність – це:

- A. це одна з основних граней людських чеснот, моральна якість, що відображає одну з найважливіших вимог моральності. Включає правдивість, принциповість, вірність взятим зобов'язанням, суб'єктивну переконаність у правоті справи, що проводиться, щирість перед іншими і перед самим собою відносно тих мотивів, якими людина керується, визнання і дотримання прав інших людей на те, що їм законно належить;
- B. це необхідна морально-етична складова діяльності державного службовця, яка визначає межу і спосіб його поведінки, що базується на принципах доброго відношення до громадян та чесності у способі власного життя, виконанні своїх обов'язків та розпорядженні державними ресурсами;
- C. це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

7. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- A. академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, наклеп, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, жорстокість;
- B. академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.
- C. академічний плагіат, підступність, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

8. Основними фундаментальними цінностями академічної доброчесності є:

- A. чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, відвага;
- B. чесність, надійність, справедливість, контроль, відповідальність, відвага;
- C. увага, етика, вимогливість, повага, відповідальність, відвага;
- D. чесність, довіра, справедливість, повага, надійність, рішучість.

9. Фундаментальні цінності (чесність, довіра тощо) притаманні...

- A. академічній доброчесності;
- B. академічній культурі;
- C. інтелектуальній власності;
- D. інтелектуальній свободі.

10. Етичні принципи, правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу – це...

- A. академічна доброчесність;
- B. академічна культура;
- C. інтелектуальна власність;
- D. авторське право.

11. Виключні права, які дозволяють авторам наукових праць отримати соціальні блага від своєї творчої діяльності – це...

- A. академічна культура;
- B. інтелектуальна чесність;
- C. академічна свобода;
- D. авторське право.

12. Оприлюднення результатів, або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства – це...

- A. плагіат;
- B. хабарництво;
- C. фальсифікація даних;
- D. фабрикація даних.

13. Визначення академічної доброчесності й класифікацію її порушень містить:

- A. Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- B. Закон України «Про академічну доброчесність»;
- C. Закон України «Про вищу освіту»;
- D. Закон України «Про освіту».

14. «Вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях» – визначення:

- A. списування;
- B. фабрикації;
- C. фальсифікації;
- D. плагіату.

15. «Функціональним різновидом літературної мови, яка використовується з пізнавально-інформативною метою в галузі освіти і науки» є:

- A. науковий стиль;
- B. академічне письмо;
- C. науково-популярний стиль;
- D. науково-публіцистичний стиль.

16. Найпоширенішими порушеннями академічної доброчесності при дистанційному навчанні є:

- A. змова, обман, фабрикація, маніпулювання технічними засобами й фальшива ідентифікація;
- B. змова, фальсифікація, плагіат, маніпулювання технічними засобами й фальшива ідентифікація;
- C. змова, обман, плагіат, маніпулювання технічними засобами й фальшива ідентифікація;
- D. змова, обман, плагіат, списування й фальшива ідентифікація.

17. Поняттям, що характеризує систему цінностей, традицій і морально-етичних норм поведінки, які функціонують в закладі вищої освіти, є:

- A. академічна доброчесність;
- B. академічна спільнота;
- C. академічна етика;
- D. академічна культура.

18. «Вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях» – визначення:

- A. списування;
- B. фабрикації;
- C. фальсифікації;
- D. плагіату

19. «Оприлюднення наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства» – визначення:

- A. порушення авторських прав;
- B. академічного плагіату;
- C. фальсифікації;
- D. плагіату.

20. «Оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів» – це визначення:

- A. шахраювання;
- B. академічного плагіату;
- C. фальсифікації;
- D. самоплагіату.

Ключ відповідей до тестового завдання:

1	D	11	D
2	D	12	A
3	A	13	B
4	A	14	C
5	B	15	A
6	C	16	B
7	A	17	A
8	A	18	B
9	A	19	B
10	A	20	D

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Академічна доброчесність як важлива складова державної політики у сфері освіти.
2. «Академічна доброчесність» як дефініція Закону «Про вищу освіту».
3. Порушення академічної доброчесності.
4. Академічна доброчесність у сучасному освітньо-науковому просторі.
5. Наукова доброчесність, як запорука стабільного розвитку освіти та науки.
6. Плагіат і порушення принципів академічної доброчесності.

7. Академічна доброчесність як «секрет успіху» або норма суспільних відносин.
8. Основні види порушень академічної доброчесності.
9. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
10. Види академічної відповідальності учасників освітнього процесу, встановлені спеціальними законами та внутрішніми положеннями закладу вищої освіти.
11. Студентство та проблеми академічної доброчесності.
12. Кодекс академічної доброчесності в українських і зарубіжних університетах.
13. Поняття про академічний плагіат.
14. Основні види й особливості академічного плагіату.
15. Класифікація академічного плагіату.
16. Проблеми плагіату в студентських роботах.
17. Плагіат як форма академічного шахрайства.
18. Програми, що спрямовані на виявлення плагіату.
19. Проблемні питання академічної доброчесності у вищій школі.
20. Основні характеристики поняття академічного письма.
21. Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти.
22. Академічна культура: поняття, функції, складові.
23. Основні риси академічної культури.
24. Етичний кодекс молодого вченого.
25. Види порушень академічної доброчесності у вищій освіті.
26. Сучасне поняття академічної грамотності та його структура.
27. Ключові питання академічної доброчесності у вищій школі.
28. Академічна культура та доброчесність, як соціальний капітал сучасного університету.

ГЛОСАРІЙ

Академічна доброчесність – являє собою сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна етика — моральні цінності, які визнає і яких дотримується освітня громада.

Академічна культура – система цінностей, норм, правил, зразків поведінки, принципів спілкування, які регулюють діяльність учасники освітнього процесу та визначають принципи взаємовідносин між ними та із зовнішнім середовищем в освіті й науці.

Академічне нечесність – неправомірні дії, вчинені окремими людьми або установою, що порушують етичні стандарти спільні для осіб, або груп в освітніх установах, дослідженнях або стипендіях.

Академічне порушення — будь-яка дія чи спроба порушення, яка підриває академічну доброчесність і може призвести до несправедливих академічних переваг для членів академічної спільноти або суспільства.

Академічний плагіат — «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

Відповідальність – принцип академічної доброчесності, що передбачає сумлінне виконання взятих на себе зобов'язань, протистояння будь-яким формам дискримінації, ганебним учинкам, негативному впливу інших осіб, здатність брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності.

Інтелектуальна власність – це результати інтелектуальної, творчої діяльності людини у виробничій, науковій, літературній, художній та інших сферах, права на які охороняються законом.

Об'єкти авторського права – це виражені у будь-якій об'єктивній формі й втілені будь-яким способом літературні, художні та інші твори, які є результатами творчої діяльності автора та охороняються законом не залежно від факту їхнього оприлюднення чи державної реєстрації, ступеня завершеності, призначення, цінності, жанру, обсягу чи мети.

Обман — «надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування».

Право інтелектуальної власності – це система правових норм, які регулюють суспільні відносини у сфері створення, використання, охорони та захисту результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

Самоплагіат — «оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів».

Списування — «виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання».

Фабрикація — «вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях».

Фальсифікація — «свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень».

Цитата — використання фрагмента тексту, написаного іншим автором, з посиланням на автора та твір, що чітко відокремлює його від власного тексту (лапки та / або форматування).

Цитування — примітка в тексті з використанням визнаного стилю посилання, який визначає джерело та діє як посилання на більш детальну інформацію в розділі "Бібліографія" або "Список літератури".

Чесність – принцип академічної доброчесності, що полягає у недопущенні будь-яких форм обману, брехні, шахрайства, крадіжки або інших форм нечесної поведінки в навчальній і науковій діяльності.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.
URL: http://192.168.7.9/liblocal/docs/Books/Monografiya_young.pdf
2. Бушуєва Т. В. Основи наукових психологічних досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., К., 2017. 244 с.
3. Інформаційна культура: навч. посіб. / за заг. ред. проф. Ю. І. Палехи. Київ: Ліра-К, 2020. 382с.
4. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Київ, 2019. 6 с.
5. Носачова Ю. В. Основи наукових досліджень: підручник для студ. вищих навч. закладів, які навчаються за спец. «101 Екологія» / Ю. В. Носачова, О.І. Іваненко, Я. В. Радовенчик; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 128 с.
6. Шкіцька І. Ю. Основи академічної доброчесності: практикум: навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Шкіцька Ірина Юріївна. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 64 с. – URL.: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/31709>

Допоміжна

1. Академічне письмо: 20 порад щодо написання академічних текстів та представлення результатів дослідження: [презентація] / Віктор Дроздов ; Ізмаїльський державний гуманітарний університет. [2019]. 22 слайди. URL: <https://drive.google.com/file/d/1IsLV3ZIXN3d4q0OtEm5st1b2BIARka1h/view>.
2. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг, 2019. 27 с.
3. Висоцька Л., Кирилова Д. CASE: АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Навчально-методичний посібник для педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу

- «Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету». Кривий Ріг: ВСП «КРФК НАУ», 2022. 60 с.
4. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Г. Гурянова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій; за заг. ред. Т. О. Маринич. Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с.
URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/71531>
 5. Положення про академічну доброчесність Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.
URL: https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/dobro/nb/academ_dobro.pdf
 6. Порядок виявлення не доброчесності Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.
URL: https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/dobro/nb/p_viyav.pdf
 7. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. №3792-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
 8. Ревуцька С.К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. українознавства; уклад. С.К. Ревуцька. – Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. 81 с.
 9. Туриніна О.Л. Методологія та методи психологічного дослідження: Навчально-методичний посібник. Київ, 2018. 206 с.
 10. Фесун Г. С., Радчук В. М., Канівець Т. М. Методи психологічних досліджень: навч.-метод. посібник / уклад.: Чернівці: Чернівецький національний університет, 2018. 192 с.
 11. Gozli, D. Experimental Psychology and Human Agency. Springer International Publishing, 2019.
 12. Щодо Меморандумів про співпрацю між МОН та компаніями (організаціями), які надають послуги з перевірки текстів на наявність текстових запозичень : Лист МОН від 13.04.2018 №1/11-4133. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pravo-diyalnosti/2018/04/11/memorandumiv-pro-spiivpratsyu-mizh-mon-ta-kompaniyami-organizatsiyami-yaki-nadayut-poslugi-z-perevirki-tekstiv-na-nayavnisttektstovikh-zapozichen.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Академічна доброчесність: інформаційний бюлетень.
URL: <https://www.skeptic.in.ua/bulletin/> <https://www.skeptic.in.ua/bulletin>
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт.
URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національний репозитарій академічних текстів.
URL: <http://nrat.ukrintei.ua>
6. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт.
URL : <http://odnb.odessa.ua/>
7. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP
URL: <https://saiup.org.ua>
8. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел у дисертації з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ8302:2015.
URL: https://library.pdpu.edu.ua/images/pdf/pryklady_oformlennia_posylan_2015.pdf

Сторож Вікторія Василівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ»**

Методичні рекомендації